

Комунике Управног одбора Саавјета за имплементацију мира

Кратак преглед

1) Политички директори Управног одбора Савјета за имплементацију мира, који су се састали у Сарајеву 23. и 24. септембра, подржали су краткорочну стратегију високог представника за имплементацију мандата, која се фокусира на пружање помоћи органима БиХ у следећем:

- окончати административне и логистичке припреме те доношење закона потребних за консолидацију реформи у секторима одбране, полиције и обавјештајних служби;
- 2. обезбиједити пуно функционисање Суда БиХ и проширеног Савјета министара БиХ;
- 3. окончати припреме за увођење ПДВ-а, те уједињење царинских управа;
- 4. омогућити и загарантовати самоуправни статус Дистрикта Брчко.

2) Управни одбор је нагласио да су усвајање закона, доношење одлука и преузимање обавеза тек први кораци у реформи. Уколико БиХ жели испунити 16 приоритета из студије изводљивости те се даље интегрисати у евро-атлантске структуре те уколико се жели видљиво побољшање живота самих грађана, органи власти морају у потпуности провести реформе.

3) У том смислу Управни одбор је са задовољством примио на знање саопштење УНХЦР-а објављено прошле седмице о томе да се више од једног милиона некадањих избјеглица и расељених лица вратило у своје домове. Треба признати да је, иако је овај процес почео под вођством међународне заједнице, број од једног милиона повратака постигнут под вођством домаћих органа БиХ који су, у току последњих годину дана, преузели одговорност за процес повратка избјеглица. Ово, као и толико других примјера, наглашава кључну чињеницу да вођство у процесу реформи прелази из руку међународне заједнице у руке домаћих органа и да тај процес мора остати фокусиран на то да грађанима ове земље врати достојанство и просперитет.

4) Ипак, неке опструктивне снаге и даље угрожавају изгледе за коначни политички и економски опоравак, посебно у контексту поштивања законских обавеза БиХ. Управни одбор је упозорио да прије свега органи власти РС морају предузети потребне конкретне кораке како би се ухапсиле особе оптужене за ратне злочине и остварила сарадња са Међународним кривичним трибуналом за бившу Југославију. Неиспуњавање тих обавеза сада представља највећу препреку чланству БиХ у Партнерству за мир те њеној даљњој интеграцији у Европу, процесима који би иначе били у обећавајућој фази. То истовремено значи и неиспуњење једне од основних обавеза из Општег оквирног споразума за мир.

* * *

Коминике

1) Политички директори Управног одбора Савјета за имплементацију мира састали су се у Сарајеву 23. и 24. септембра на састанку којим је председавао високи представник Педи Ешдаун. Органи власти БиХ, под вођством председавајућег Савјета министара Аднана Терзића, информисали су Управни одбор о корацима који су предузети у последња три мјесеца како би се усвојиле и провеле кључне реформе.

Извјештај органа власти БиХ

2) Управни одбор је констатовао да од почетка 2004. године постоји сталан и јасан напредак, посебно у вези са усвајањем закона који се тичу Партнерства за мир и Студије изводљивости ЕУ, за које органе власти БиХ, под вођством премијера Терзића, треба похвалити. Међутим, законодавни пакет се сада мора заокружити, посебно када је ријеч о јавном радио-телевизијском систему, а тежиште треба пребацити на имплементацију.

Сарадња са Трибуналом у Хагу

3) Управни одбор је изразио своје дубоко незадовољство чињеницом да БиХ још увијек није остварила пуну сарадњу са хашким трибуналом – што је кључни услов за њено учешће у Партнерству за мир и за почетак преговора са ЕУ о закључивању Споразума о стабилизацији и придруживању, као и сасвим јасна обавеза која се заснива на Општем оквирном споразуму за мир те међународном и домаћем праву. Наглашено је да прије свега органи власти РС морају одлучно раскинути са својом досадашњом праксом неиспуњавања обавеза из ове области те показати конкретне и опипљиве резултате у седмицама и мјесецима који су пред нама. Управни одбор је подржао кораке које је високи представник предузео како би одговарајући појединци сносили одговорност.

Повратак избјеглица

4) Недавно саопштење које је објавио УНХЦР да се више од једног милиона некадашњих избјеглица и расељених лица вратило у своје домове у БиХ одражава и потврђује статус послеријатне обнове ове земље. Управни одбор је изразио своје задовољство чињеницом да је одговорност за повратак избјеглица успјешно прешла у руке органа власти БиХ те апеловао на све потписнике Дејтонског мировног споразума да обезбиједи да се ситуација у којој се налазе преосталих 600.000 избјеглица и расељених лица у регији ријеши на праведан начин, уз поштивање њиховог права на повратак. У вези са овим, Управни одбор поздравља недавну заједничку иницијативу Европске комисије, ОЕБС-а и УНХЦР-а да покрену владе у регији да ријеше преостала питања у вези са расељеним лицима. Управни одбор је констатовао да органи власти БиХ морају урадити пуно више да осигурају да се повратак настави и буде одржив. Управни одбор је такође истакао одговорност органа власти БиХ да обезбиједи да одлуке о поврату које је у прошлости донијела Комисија за захтјеве за поврат непокретне имовине буду у потпуности испоштоване и да не буду поништене.

Изградња институција

5) Како би проширење Савјета министара имало практичног ефекта, органи власти БиХ морају учинити све што је у њиховој моћи да обезбиједи да се, до краја ове године, запосли одговарајући број особља те додијеле одговарајуће просторије министарствима, институцијама и агенцијама на државном нивоу – као што су Управа за индиректно опорезивање, Агенција за информације и заштиту БиХ те Суд БиХ. Те институције, односно њихови дијелови, не могу функционисати само на папиру – оне морају да раде у пракси.

6) Управни одбор је апеловао на све нивое власти у БиХ да предузму потребне кораке како би се осигурало да све институције БиХ – на државном нивоу – имају просторије које су им потребне како би биле у потпуности кадровски попуњене те испуњавале захтјеве процеса стабилизације и придруживања. Неиспуњење овога представљаће опструкцију даљњег напретка БиХ ка интеграцији у евро-атлантске структуре. Поред предузимања мјера којима би биле задовољене тренутне потребе институција БиХ за канцеларијским простором, Управни одбор је апеловао на органе власти БиХ да обезбиједи трајно рјешење за овај проблем тако што ће уредити питање државне имовине.

7) Кораци ка консолидацији финансијског статуса нових министарстава и агенција морају се координирати са припремом буџета за 2005. годину. Истовремено, припрема буџета захтијеваће критичну и дисциплиновану оцјену апсурдно гломазног административног система БиХ. Управни одбор је апеловао на органе власти да нађу рјешење за потребу да се смањи вишак капацитета на свим нивоима власти.

Одјељење за владавину права

8) Управни одбор је констатовао да је Одјељење за владавину права, након што га је у јулу 2002. године успоставио Савјет за имплементацију мира, путем Високих судских и тужилачких савјета и уз подршку Независне судске комисије, окончао поступак провјере и поновног именовања судија и тужилаца. Успостављени су Суд БиХ и Тужилаштво БиХ, усвојени су Кривични закон и Закон о кривичном поступку чије су нацрте израдили БиХ правници, те су успостављени центри за обуку судија и тужилаца. Управни одбор нагласио је значај изградње и јачања домаћих капацитета у свим институцијама за владавину закона у БиХ, укључујући полицију, судство и канцеларије тужилаштва, како би се обезбиједило да ове институције буду у потпуности спремне и способне за борбу против организованог криминала и других озбиљних прекршаја.

9) Поред формалног успостављања Министарства правде БиХ, под вођством Одјељења за владавину права, покренуте су иницијативе за успостављање и јачање институција као што су институције за борбу против криминала и друге. При Уставном суду је успостављена Комисија за људска права. Међутим, потребно је предузети даљње мјере како би се ријешили заостали, нагомилани предмети из области људских права те утврдиле одговарајуће процедуре за рјешавање текућих и будућих случајева.

10) Пројекат успостављања Савјета за ратне злочине покренут је почетком 2003. године и биће у потпуности интегрисан у правосудни систем БиХ ове јесени. Све даљње активности биће усмјерене ка циљу да Савјет почне са радом у јануару 2005. године. Државни тужилац ће преузети надлежност за суђења за ратне злочине у наредних неколико седмица тако што ће почети са анализом неколико предмета, а Специјално одјељење Тужилаштва биће проширено како би могло обрађивати и случајеве ратних злочина уз случајеве организованог криминала и корупције. Управни одбор је апеловао на све донаторе да истраже начине да пошаљу још већи број међународних судија и тужилаца, чиме би помогли Суду БиХ и државном тужилаштву да раде у пуном капацитету. Управни одбор је констатовао да ће за истраге у овим случајевима бити неопходно да СИПА запосли и оспособи довољно квалификованих истражилаца и да ће зато бити неопходно наћи додатна средства како би се платио овај програм проширења. Осим тога, за Савјет за ратне злочине биће неопходан затвор затвореног типа за притвор и издржавање казне у БиХ. Ови објекти морају бити обезбјеђени, нарочито затвор за издржавање дужих казни.

11) Управни одбор је обавијештен о напорима који се улажу како би се убрзало потпуно успостављање Министарства безбиједности, агенције СИПА, ДГС-а и Интерпола те како би се олакшао рад Комисије за реструктурисање полиције. За то ће бити неопходно да Парламентарна скупштина БиХ донесе неколико закона до почетка 2005. године. Управни одбор је истакао да ће Савјет министара такође морати надгледати стварање правног оквира за јединствену структуру полиције у БиХ и имплементацију процедура и система који ће усагласити полицијске и безбједносне структуре БиХ са таквим структурама у Европи.

Комисија за Сребреницу

12) Комисија за Сребреницу је успостављена у децембру 2003. године а свој коначни извјештај поднијеће Влади РС до 15. октобра 2004. године, која ће га усвојити и прослиједити Комисији за људска права до краја октобра. Суд ће оцијенити извјештај, а виши замјеник високог представника Фасије ће о исходу овог поступка поднијети извјештај на наредном састанку Савјета за имплементацију мира у децембру. Управни одбор је похвалио рад Комисије, која је изнијела на видјело нове информације о догађајима у Сребреници.

13) Одјељење за владавину права биће затворено крајем септембра 2004. Године, након успјешног окончања својих кључних задатака. Управни одбор захвалио је вишем замјенику високог представника Бернару Фасијеу, шефу овог одјељења, за одлучно руковођење, које представља темељ успјеха пројекта.

Брчко

14) Како се Дистрикт Брчко суочава са искуством својих првих демократских избора, Управни одбор је позвао ентитетске владе да покажу своју одређеност за дистрикт као уставну и политичку реалност и у исто вријеме позвао Савјет министара БиХ да покаже своју спремност и способност да гарантује и подржи самоуправни статус Дистрикта.

Реформа у области одбране

15) Управни одбор је поздравио настављени напредак реформе у области одбране. Са задовољством је констатовао како министар Никола Радовановић конструктивно руководи овим процесом, као и озбиљност са којом Заједничка комисија за питања одбране и безбиједности Парламентарне скупштине БиХ надзире овај процес. Међутим, Управни одбор је упозорио да би требало одржати темпо провођења ове реформе. Поред политичког критеријума сарадње са Међународним трибуналом за ратне злочине у Хагу, успјешност у имплементацији препорука Комисије за реформу одбране биће од кључне важности кад НАТО буде разматрао пријаву БиХ за пријем у програм Партнерство за мир.

16) Управни одбор је признао потребу за додатном финансијском помоћи за имплементацију реформе у области одбране и ставио до знања да ће охрабрити донаторе да повећају опсег помоћи коју дају.

Реформа у области обавјештајног сектора

17) Управни одбор је констатовао напредак који је постигнут у реформи обавјештајног сектора, укључујући завршавање подзаконских аката Агенције и поздравио увођење начела/мјерила која одређују правац за даљње одвијање реформе. Напори се сада морају усмјерити на окончање процеса провјере како би се правовремено именовало руководно особље на средњем нивоу. У предстојећим мјесецима су потребни ефикасно планирање и припрема тако да се нова организациона структура може успоставити најкасније до 31. децембра 2004. године.

18) Управни одбор охрабрује даљње напоре на јасном разграничавању надлежности између различитих институција у области сигурности и осигуравању њихове сарадње. Морају се развити одговарајући механизми за стварање додатних, економичних рјешења и за обједињавање различитих процеса реформе у овој области. Концепт реформе у војно обавјештајном сектору који је усвојила Комисија за реформу одбране садржи важне препоруке у овом смислу.

Економија

19) Управни одбор је са одобравањем констатовао да се предузимају неопходни кораци како би се до лета 2005. године у потпуности успоставила оперативна Управа за индиректно опорезивање. Задовољавајући је и напредак остварен по питању законодавних и административних припрема за увођење ПДВ-а, иако је Управни одбор поново нагласио да парламент мора поштовати основну одговорност Управе за индиректно опорезивање како би се осигурала макро-економска стабилност. Поред тога, Управни одбор позвао је БиХ органе власти и донаторе да осигурају да се до рока који је поставио премијер, средином 2005. године, обаве све неопходне припреме за увођење система ПДВ-а у складу са европским стандардима.

20) Констатујући да су скупштине РС, Дистрикта Брчко и БиХ усвојиле Законе о измирењу унутрашњег дуга, Управни одбор је позвао Парламент ФБиХ да уради исто, како би превладала ову препреку економском опоравку и осигурала улагања и нова радна мјеста који могу побољшати животни стандард.

21) Управни одбор је поздравио састанак савјетодавне групе о БиХ одржан у Сарајеву 22. и 23. септембра на захтјев БиХ власти, а којим су заједнички предсједавали Европска комисија и Свјетска банка. Састанак је био прилика за представнике власти у БиХ да извијесте међународну заједницу о напретку постигнутом у процесу реформе и изазовима са којима се суочавају те да пренесу своје визије за средњорочни економски развој и европске интеграције.

Реституција

22) Управни одбор је похвалио Савјет министара због одлуке да оформи Комисију за реституцију која ће се у потпуности састојати од домаћих чланова. Ова Комисија мора доћи до БиХ рјешења за питање реституције које ни на који начин неће компромитовати изгледе ове земље за економски опоравак. Међународна заједница ће Комисији пружити техничку помоћ.

Стратегија ОХР-а

23) Управни одбор је поздравио план за реструктурисање ОХР-а и изразио своју подршку за захтјев високог представника да ОЕБС са опсежним присуством на терену настави пружати подршку у имплементацији "Програма посао и правда".

24) Управни одбор изразио је пуну подршку раду високог представника те је подржао план високог представника да се фокусира на пружање помоћи БиХ органима власти током наредних шест мјесеци како би се ојачале реформе у сектору одбране, полиције и обавјештајних служби, остварила пуна оперативност Суда БиХ и проширеног Савјета министара БиХ те окончале припреме за увођење ПДВ-а. Управни одбор дао је пуну подршку раду супервизора за Брчко те је подржао намјере високог представника и супервизора за Брчко да осигурају да се све институционалне и привредне структуре Брчко Дистрикта утемеље на чврстим, дугорочним основама те на тај начин омогуће провођење финалне Арбитражне одлуке. Управни одбор такође се сложио да је потребно остварити прави напредак у имплементацији Одлуке Уставног суда о конститутивности народа, која представља кључни темељ за дугорочну мултиетничку будућност БиХ. Управни одбор одобрио је буџет ОХР-а за 2005. годину у износу од 16,942,432 евра.

24) Наредни састанак Управног одбора биће одржан у Сарајеву 2. децембра.